Stuk **153** (2004-2005) – Nr. 2

V L A A M S  P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

2 mei 2005

# ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met Bijlage V en Aanhangsel 3 bij het Verdrag van Parijs van 22 september 1992 inzake de bescherming van het marien milieu van de Noordoostelijke Atlantische Oceaan, aangenomen te Sintra op 23 juli 1998**

## VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme**
**uitgebracht door mevrouw Sabine Poleyn**

*Samenstelling van de commissie:*

*Voorzitter:* de heer Karim Van Overmeire.

*Vaste leden:*

de heren Stefaan Sintobin, Roland Van Goethem, Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, John Vrancken;

de dames Sabine Poleyn, Miet Smet, de heren Luc Van den Brande, Johan Verstreken;

de heren Louis Bril, Jaak Gabriels, mevrouw Anne Marie Hoebeke;

de heren Gilbert Bossuyt, Bart Caron, Jan Roegiers.

*Plaatsvervangers:*

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heer Werner Marginet, mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Christian Verougstraete, mevrouw Linda Vissers;

de heren Hubert Brouns, Ludwig Caluwé, Stefaan De Clerck, mevrouw Trees Merckx-Van Goey;

de heer Jean-Marie Dedecker, mevrouw Stern Demeulenaere, de heer Marc van den Abeelen;

de heren Kurt De Loor, Jacky Maes, mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh.

*Toegevoegde leden:*

de heer Eloi Glorieux;

de heer Jan Loones.

---

*Zie:*
**153** (2004-2005)
– Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

Blz.

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur ..... 4

A. Voorgeschiedenis ..... 4

B. Inhoudelijke situering ..... 4

C. Betekenis en implicaties voor Vlaanderen ..... 5

II. Bespreking ..... 6

III. Stemmingen ..... 6

A. Artikelsgewijze stemming ..... 6

B. Stemming over het geheel ..... 6

Bijlage: aanvullende antwoorden verstrekt door minister Peeters

- Verklaring van Lissabon ..... 9
- Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) ..... 9
- Het multifunctionele onderzoeksschip ‘Zeeleeuw’ ..... 10

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme werd op dinsdag 8 maart 2005 het ontwerp van decreet houdende instemming met Bijlage V en Aanhangsel 3 bij het Verdrag van Parijs van 22 september 1992 inzake de bescherming van het marien milieu van de Noordoostelijke Atlantische Oceaan, aangenomen te Sintra op 23 juli 1998 besproken en goedgekeurd.

## I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER KRIS PEETERS, VLAAMS MINISTER VAN OPENBARE WERKEN, ENERGIE, LEEFMILIEU EN NATUUR

*De minister* verwijst de commissieleden naar de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet voor een omstandige situering van de achtergrond, de inhoud en het procedureverloop van de voorliggende verdragsaanvulling. Dienovereenkomstig wil hij zich bij zijn mondelinge toelichting dan ook beperken tot het nader belichten van de voornaamste aandachtspunten in dit dossier.

### A. Voorgeschiedenis

In deze komt het hem niet onbelangrijk voor om even de procedurele voorgeschiedenis van dit verdragsgegeven te schetsen. Hij wijst er daarbij op dat het gemengde karakter van dit verdrag (t.t.z. het gemengde karakter van Bijlage V en Aanhangsel 3 bij het OSPAR-basisverdrag) al op 17 juni 1998 werd vastgesteld door de Werkgroep Gemengde Verdragen van de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB). De Vlaamse Regering hechtte op 23 juli 1998 dan ook haar goedkeuring aan deze Bijlage V en Aanhangsel 3 en machtigde het hoofd van de Belgische delegatie bij de ministeriële OSPAR-conferentie om namens het Vlaamse Gewest in te stemmen met de teksten.

Op 6 februari 2004 verleende de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van instemmingsdecreet bij het verdrag. Na de nodige adviesverleningen werd het ontwerp van decreet in tweede lezing goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 23 april 2004. Tegelijk werd de toenmalige Vlaamse minister bevoegd voor Leefmilieu gemachtigd om het ontwerp van instemmingsdecreet en de bijhorende memorie van toelichting in te dienen bij het Vlaams Parlement.

Overeenkomstig die beslissing werd het dossier nog helemaal op het einde van de vorige legislatuur ingediend bij het Vlaams Parlement. Door deze laattijdige indiening kon het ontwerp echter niet meer behandeld worden door het parlement. Vandaar dat dit dossier opnieuw werd opgenomen door de huidige Vlaamse Regering. Ze beraadslaagde en besliste daarover meer bepaald op datum van 3 december 2004.

De minister benadrukt daarbij dat het opnieuw ingediende dossier identiek is aan het dossier dat al op het einde van de vorige legislatuur bij het Vlaams Parlement werd neergelegd, behoudens voor wat betreft de namen, de titulatuur en de bevoegdheden van de indienende ministers.

Deze summiere schets van de procedurele historiek van het verdrag, toont dus duidelijk aan dat er al een hele tijd wordt gewerkt aan dit dossier. De minister drukt terzake dan ook de hoop uit dat het Vlaams Parlement dit verdrag spoedig zal goedkeuren.

### B. Inhoudelijke situering

In inhoudelijk opzicht preciseert de minister dat het voorliggende ontwerp van decreet een aanvulling behelst bij een bestaand verdrag. Het betreft hier meer bepaald het Verdrag inzake de bescherming van het marien milieu van de Noordoostelijke Atlantische Oceaan dat op 22 september 1992 werd ondertekend in Parijs. Dit zogenaamde OSPAR-verdrag werd door België goedgekeurd bij wet van 11 mei 1995 (B.S. 31 januari 1998).

Het OSPAR-verdrag is op 25 maart 1998 in werking getreden. De verdragsluitende partijen zijn: België (met zijn regio's), Denemarken, Finland, Frankrijk, Duitsland, IJsland, Ierland, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Portugal, Spanje, Zweden, Zwitserland, het Verenigd Koninkrijk en de Europese Unie.

De essentie van dit basisverdrag ligt volgens de minister vervat in zijn artikel 2 dat aan de verdragsluitende partijen de verplichting oplegt "om

alle mogelijke maatregelen te treffen om de maritieme zone te beschermen tegen de nadelige gevolgen van de menselijke bedrijvigheid met de bedoeling de gezondheid van de mens te vrijwaren en de mariene ecosystemen te behouden en om, indien haalbaar, de mariene gebieden die nadelig beïnvloed werden, te herstellen."

De minister wijst er verder op dat het verdrag in kwestie drie zogenaamde "sectoriële" bijlagen omvat. Deze gaan respectievelijk over: de toevoer van polluenten vanaf het land (I), de vrijwillige verwijdering van afvalstoffen in zee (II) en de offshoresector (III). Het verdrag omvat verder ook een "horizontale" bijlage betreffende de verplichting tot toezicht en de evaluatie van de kwaliteit van het marien milieu (IV).

De minister komt dan tot het eigenlijke voorwerp van het voorliggende ontwerp van instemmingsdecreet. Dit vindt meer bepaald zijn oorsprong in de verplichtingen die worden opgelegd door het mondiale verdrag van 5 juni 1992 inzake biologische diversiteit. Om deze te kunnen toepassen voor de Noordoostelijke Atlantische Oceaan, bleek het immers noodzakelijk om de reeds in het OSPAR-verdrag voorziene bevoegdheden aan te vullen.

In het OSPAR-verdrag was initieel immers geen wettelijke basis voorzien om programma's en maatregelen, beslissingen of aanbevelingen aan te nemen die het behoud en het duurzaam gebruik van de biologische diversiteit in de maritieme zone van het verdrag verzekeren. Daaraan wordt nu geremedieerd bij wege van de hier ter goedkeuring voorliggende Bijlage V en Aanhangsel 3 bij het OSPAR-verdrag.

Deze Bijlage V "over de bescherming en het behoud van de ecosystemen en de biologische diversiteit van de maritieme zone" en Aanhangsel 3 "Criteria ter definiëring van de menselijke activiteiten in het kader van Bijlage V" werden op 23 juli 1998 aangenomen in Sintra. De beide elementen strekken er, zoals gezegd, toe het toepassingsgebied van het OSPAR-verdrag uit te breiden tot andere domeinen dan deze vermeld in de oorspronkelijke bijlagen.

Voor de inwerkingtreding van deze Bijlage V en Aanhangsel 3 is de ratificatie door 7 verdragsluitende partijen vereist. Dienaangaande wijst de minister erop dat op datum van 21 juni 2003 volgende verdragspartijen reeds tot ratificatie waren overgegaan: Finland, Spanje, Zwitserland, Luxemburg, de Europese Gemeenschap, het Verenigd Koninkrijk, Denemarken, Zweden, IJsland, Noorwegen, Nederland, Duitsland en Ierland. Bijlage V en Aanhangsel 3 zijn derhalve reeds in werking getreden. Nog in die context geeft de minister nog mee dat binnen België het Vlaamse Gewest het laatste van de betrokken entiteiten is, dat zijn goedkeuring nog niet heeft verleend aan deze verdragsaanvulling.

C. Betekenis en implicaties voor Vlaanderen

Na de ratio legis van het verdragsgebeuren te hebben toegelicht, komt *de minister* tot de kwestie van de weerslag van dit alles op Vlaanderen.

Zoals hoger reeds vermeld, heeft Bijlage V als voornaamste voorwerp het creëren van een wettelijke basis die een meer uitgebreide uitoefening van de bevoegdheden ten gunste van de bescherming van het marien milieu mogelijk maakt. In zijn artikel 2 verplicht Bijlage V de verdragspartijen dan ook om maatregelen te nemen ter bescherming van het marien milieu.

In deze wordt het kader voor maatregelen ter bescherming van het marien milieu gevormd door de federale wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het marien milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België.

De Bijlage en het Aanhangsel in kwestie hebben dan ook in hoofdzaak betrekking op federale bevoegdheden inzake het marien milieu. Ook gewestelijke bevoegdheden inzake leefmilieu zijn echter betroffen. De minister wijst er daarbij meer bepaald op dat de gewesten bevoegd zijn voor de reglementering van activiteiten op het land die invloed kunnen hebben op het marien milieu. Ook de gewestelijke bevoegdheden inzake energie kunnen betrokken zijn bij de uitvoering van de Bijlage en het Aanhangsel, bijvoorbeeld indien maatregelen worden uitgewerkt voor het plaatsen van windmolens.

Afsluitend verzoekt de minister de commissie dan ook het haar voorgelegde ontwerp van decreet te willen goedkeuren.

## II. BESPREKING

De heer *Luc Van den Brande* verklaart volledig achter de goedkeuring van de voorliggende tekst te staan. Het staat daarbij voor hem ook buiten kijf dat het hier wel degelijk een belangrijk verdragsgegeven betreft. Hij betreurt dan ook de vertraging die dit dossier heeft opgelopen, maar erkent anderzijds dat die vertraging niet ongebruikelijk is.

Terzake heeft hij nog een drietal aanvullende informatieve vragen voor de minister. Zo wenst hij in algemene zin te vernemen wat er geworden is van de Verklaring van Lissabon over het globale mariene milieu en welke activiteiten de Vlaamse Regering dienaangaande nog ontplooit. Tweedens peilt hij naar de plaats die het – trouwens in het kader van die Lissabon-verklaring opgerichte – Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) in dit alles inneemt. En tenslotte wenst de heer Van den Brande ook te vernemen welke activiteiten het multifunctionele zeewetenschappelijke onderzoeksschip 'Zeeleeuw' (onderdeel van de afdeling Vloot van AWZ) in deze eventueel ontplooit. Alle drie de vragen betreffen met andere woorden de concrete opvolging door Vlaanderen van de verdragsrechtelijk aangegane verplichtingen.

*Minister Peeters* antwoordt daarop niet onmiddellijk over de gevraagde gegevens te beschikken. Hij zegt echter toe om deze informatie, ten behoeve van het verslag, over te maken aan de commissie.

## III. STEMMINGEN

A. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimiteit van twaalf stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd wordt daarna ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimiteit van twaalf stemmen.

B. Stemming over het geheel

Ter stemming gelegd wordt het ontwerp van decreet houdende instemming met Bijlage V en Aanhangsel 3 bij het Verdrag van Parijs van 22 september 1992 inzake de bescherming van het marien milieu van de Noordoostelijke Atlantische Oceaan, aangenomen te Sintra op 23 juli 1998 tenslotte in zijn geheel aangenomen bij unanimiteit van twaalf stemmen.

*De verslaggever,* *De voorzitter,*

Sabine POLEYN Karim VAN OVERMEIRE

BIJLAGE

Aanvullende antwoorden verstrekt door Vlaams minister Kris Peeters

*Bijlage: Antwoord van Vlaams minister Kris Peeters op de drie vragen gesteld door Vlaams volksvertegenwoordiger Luc Van den Brande tijdens de bespreking van het "Sintra-verdrag" (Bijlage V en Aanhangsel 3 bij het OSPAR-verdrag) in de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme.*

**Vraag 1. Verklaring van Lissabon**

Ik neem aan dat uw vraag verwijst naar het zogeheten "Charter van de Oceaan" dat u ondertekende op de EXPO'98 in Lissabon, dit ter gelegenheid van het Internationaal Jaar van de Oceaan. Ik kan u verzekeren dat ook ik de doelstellingen van dit Charter – namelijk een grondige en volgehouden bescherming van de zeeën en van het marien milieu – warm toegedaan ben.

Zo bijvoorbeeld heb ik in februari jl. twee dossiers op de Vlaamse Regering gebracht, dit telkens in het kader van het Vlaamse instemmingsluik binnen de ratificatie door België: het ene dossier sloeg op een voorontwerp van instemmingsdecreet met het protocol dat uiteindelijk de dumping-conventie van Londen zal vervangen, het andere sloeg op een voorontwerp van instemmingsdecreet met een protocol waardoor "MARPOL" aangevuld wordt met een speciale bijlage ter bestrijding van de luchtverontreiniging door schepen. De Vlaamse Regering hechtte op 18 februari 2005 haar principiële goedkeuring aan beide voorontwerpen van instemmingsdecreet. Op dezelfde datum verleende de Vlaamse Regering, opnieuw op mijn voorstel, haar goedkeuring en machtiging tot ondertekening van het IMO-verdrag op de beheersing van ballastwater en ballastwatersedimenten. Betrokken IMO-verdrag bestrijdt de ongewilde verspreiding van ziektekiemen en van "exoten" (zowel dieren als planten) ten gevolge van het oppompen en later weer uitstoten van ballastwater door zeeschepen. De op deze wijze meereizende "blinde passagiers" kunnen een aanzienlijke bedreiging gaan vormen voor de mariene biodiversiteit, voor de economie en voor de menselijke gezondheid.

Ik hecht dus groot belang ook aan het zeewetenschappelijk onderzoek – niet alleen als discipline "an sich" maar ook als een onderdeel van een behoorlijke en nauwgezette nakoming van allerlei inter- en supranationale afspraken, akkoorden en verdragen. Men zal zich herinneren dat men op dit gebied te maken heeft met parallelle bevoegdheden van het Vlaamse Gewest en de Federale Overheid.

Alhoewel het Vlaamse Gewest met bijvoorbeeld het VLIZ en het onderzoeksschip "de Zeeleeuw" mooie troeven in handen heeft, zal het erop aankomen om de aldus vergaarde en beheerde kennis op constructieve wijze te koppelen aan de kennis vergaard en beheerd door Federale actoren – en vice versa, uiteraard – want dit is geen eenrichtingsverkeer. Ik heb dit alvast genoteerd als een nader uit te werken aandachtspunt.

**Vraag 2. Het Vlaams Instituut voor de Zee**

Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) is een autonoom instituut met de rechtspersoonlijkheid van een vzw dat op 2 april 1999 werd opgericht door vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering, de provincie West-Vlaanderen en het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen.

Het VLIZ ondersteunt het zeewetenschappelijk onderzoek in Vlaanderen en ontvangt hiertoe een jaarlijkse toelage van de Vlaamse Gemeenschap en van de provincie West-Vlaanderen. De omvang en bestemming van deze bijdrage en de wederzijdse rechten en plichten van het VLIZ en de subsidiërende overheden worden vastgelegd in een vijfjaarlijkse beheersovereenkomst.

Het VLIZ heeft de volgende strategische doelstellingen:

1. Het bevorderen van het Vlaamse zeewetenschappelijk onderzoek.
2. Het bevorderen van de internationale uitstraling van het Vlaamse zeewetenschappelijk onderzoek, en op zeewetenschappelijk gebied fungeren als internationaal aanspreekpunt.

3. Het bevorderen van de visibiliteit van het Vlaamse zeewetenschappelijk onderzoek naar het grote publiek toe (vulgarisering en sensibilisering).
4. Het – gevraagd en ongevraagd – aanleveren van wetenschappelijke informatie over de zee aan beleidsverantwoordelijken zodat zij deze kunnen gebruiken in hun beleidsvorming inzake mariene aangelegenheden.

Om deze strategische doelstellingen te realiseren, onderneemt het VLIZ prioritair de volgende activiteiten:

1. Het praktisch faciliteren van marien wetenschappelijk onderzoek door het inzetten van het onderzoeksschip de Zeeleeuw en andere gemeenschappelijk te gebruiken onderzoeksapparatuur en -infrastructuur voor zeewetenschappelijk onderzoek.

2. Het bijdragen tot de (inter)nationale planning, het beheer en het efficiënt inzetten van mariene onderzoeksinfrastructuur.

3. Het beheren en verder uitbouwen van het Vlaams Marien Data- en Informatiecentrum (VMDC). Het centrum brengt verschillende soorten gegevens bijeen, implementeert internationale standaarden en verdeelt data naar binnen- en buitenland. Hierbij worden zowel externe data verwerkt en toegankelijk gemaakt en (al dan niet op eigen initiatief) eigen data verzameld. Het VMDC integreert zich in internationale netwerken (o.a. IOC van UNESCO, OBIS, ESF Marine Board, MarinERA, EurOcean en andere Europese netwerken) en draagt bij tot het ontwikkelen van internationale standaarden voor het beheren en uitwisselen van gegevens en informatie. Tevens wordt binnen het VMDC de mediatheek van het VLIZ beheerd en uitgebouwd.

4. Het faciliteren van een netwerk van mariene wetenschappers en andere betrokkenen door het aanbieden van een platform (in de vorm van de Wetenschappelijk Commissie), het organiseren van bijeenkomsten, congressen en vergaderingen en het uitgeven van publicaties. Een kerntaak is het blijvend in kaart brengen van expertise in Vlaanderen en deze aanreiken naar binnen- en buitenland.

5. Het beheren van een informatieloket (verstrekker van objectieve wetenschappelijke informatie) voor onder meer wetenschappers en beleidsverantwoordelijken in binnen- en buitenland, en voor leerkrachten, studenten en geïnteresseerde burgers in Vlaanderen, dat antwoord geeft op gestelde vragen en verder ook op eigen initiatief informatie verstrekt door in te spelen op de actualiteit en het promoten van Vlaams marien wetenschappelijk onderzoek via tentoonstellingen en publieksdagen, via publicaties en de website, en door de organisatie en co-organisatie van studiedagen, workshops en symposia.

**Vraag 3. Het VLIZ en de Zeeleeuw**

De 'Zeeleeuw', vroeger loodsboot 2, werd gebouwd in 1977. Op 19 december 1998 heeft de Vlaamse regering de principiële beslissing genomen de 'Zeeleeuw' om te bouwen tot een multifunctioneel schip. De Vlaamse overheid heeft er zo voor gezorgd dat het schip kan worden ingezet ten dienste van het marien wetenschappelijk onderzoek als platform voor staalnames.

Hiertoe werd in het jaar 2000 een overeenkomst afgesloten tussen het VLIZ en AWZ, overwegende het Protocol van 5 juli 2000 tussen de Vlaams minister voor Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, de Vlaams minister van Onderwijs en Vorming en de Vlaamse minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media.

De DAB Vloot van AWZ en het VLIZ werken samen om de 'Zeeleeuw' wetenschappelijke tochten te laten varen, voornamelijk in de Belgische kustwateren en de Schelde.

AWZ is eigenaar beheerder van het schip. De DAB Vloot exploiteert de 'Zeeleeuw' en draagt de operationele kosten (bemanning, brandstof, onderhoud, aanlegkosten, loodskosten, enz). Het VLIZ verzorgt de programmatie en werkt een gecoördineerd werkplan uit m.b.t. het uitvoeren van onderzoeksopdrachten op zee. Het VLIZ beheert tevens de gemeenschappelijk te gebruiken onderzoeksapparatuur en -infrastructuur.

De aanpassingswerken die nodig waren om de 'Zeeleeuw' tot een multifunctioneel onderzoeksschip om te bouwen werden gestart in februari 2000. Eind december 2000 vaarde de 'Zeeleeuw' z'n eerste tochten ten behoeve van wetenschappers. De aanpassingswerken werden gefinancierd door AWZ (€ 639,340) en door de administratie Wetenschap en Innovatie (€ 121,470). Een bijkomende initiële investering van het VLIZ (€ 433,810) heeft de 'Zeeleeuw' uitgerust met de nodige meet- en staalnameapparatuur, onderzoeksfaciliteiten aan dek en in de laboratoria en een computernetwerk voor automatische data-acquisitie.

Gemiddeld worden jaarlijks met de 'Zeeleeuw '160 wetenschappelijke tochten gevaren voor verscheidene onderzoeksgroepen verbonden aan alle Vlaamse universiteiten en wetenschappelijke instellingen. Jaarlijks schepen er ongeveer 500 mensen in voor onderzoeks- of educatieve campagnes.